

WIKIPEDIA

Kliny zieleni w Poznaniu

Kliny zieleni w Poznaniu – założenie urbanistyczne opracowane przez Władysława Czarneckiego^[1] w latach 1930–1934^[2]. Konsultantem naukowym był Adam Wodziczko^[3]. Jest to jedyne założenie tego typu w Europie^[1]. Pierwotny plan zakładał utworzenie 10 klinów, w tym czterech głównych^[3], które miały łączyć parki miejskie z podmiejskimi lasami^{[1][4]}. Projektując kliny, Czarnecki wyznaczył wzdłuż nich szlaki piesze, rowerowe i konne prowadzące do miejsc letniskowych^[1]. Cały układ powstał na przestrzeni wielu lat^[5]. Tworząc założenie wykorzystano naturalne doliny rzeczne (Bogdanki, Warty, Cybiny)^[5]. Głównym celem istnienia systemu klinów jest ochrona wód i przewietrzanie miasta^[5]. Większość terenów jest pokryte przez lasy, pozostałe stanowią parki, cmentarze, ogródki działkowe, łąki i pastwiska^[5].

Spis treści

Kliny główne

- Klin północny
- Klin południowy
- Klin zachodni
- Klin wschodni

Pozostałe kliny

- Klin doliny Strumienia Junikowskiego

Zagrożenia i ochrona

Zobacz też

Uwagi

Przypisy

Bibliografia

Kliny główne

Klin północny

Klin zwany również „naramowickim”^{[1][3]}. Szersza część klina dotyka północnych granic miasta (Biedrusko^[4]). Znajdują się tam rezerваты Morasko, Żurawiniec i przełom Warty^[3]. Tuż przed granicą miasta, zaczyna się Obszar Natura 2000 „Biedrusko” (symbol PLH300001)^[5]. Klin zwęża się wzdłuż Warty, w kierunku Starego Miasta. Ma pełnić rolę rezerwy zieleni dydaktyczno-rekreacyjnej^[3] dla mieszkańców miasta. Znajduje się w nim najwyższe wzniesienie Poznania – Góra Moraska^[6].

szlaki turystyczne

- nr 3585 (dł. 11,3 km) → dworzec autobusowy Jana III Sobieskiego (Piątkowo) → Góra Moraska → rezerwat przyrody Meteoryt Morasko → Morasko → Umultowo → Huby Moraskie → Kampus Morasko (stawy przy kampusie) → dolina Różanego Potoku → os. Stefana Batorego^{[a][7]}
- Nadwarciański Szlak Rowerowy – odcinek zachodni → Poznań Garbary → Park Szelański → Osiedle Pod Lipami → Ulica Naramowicka → Ulica Rubież → Ulica Nadwarciańska → Ulica Piłunowa → granica miasta → Biedrusko

Umultowo

cieki

- Różany Potok^[8]
- Potok Umultowski

zbiorniki wodne

- Jezioro Umultowskie^[8]
- Staw Młyński
- Stawy przy Kampusie UAM Morasko
- Zimna Woda

obiekty przyrodnicze

- rezerwat przyrody Meteoryt Morasko
- rezerwat przyrody Żurawiniec
- Ośrodek Edukacji Leśnej Łysy Młyn^[9]
- Park Cytadela i Fort IVa należące do programu Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony SOO „Fortyfikacje w Poznaniu”, symbol PLH300005)^[10]

inne obiekty

- Kampus Morasko
- Rurociąg „Przyjaźń”^[5]

Klin południowy

Klin jest również nazywany „dębińskim”^{[1][3]}. Tereny wypoczynkowe powstały tutaj na przełomie XIX i XX wieku (łazienki miejskie, tory wyścigów konnych, kluby wioślarskie i pływackie, kręgielnie^[3]). Funkcja rekreacyjna jest nadal podtrzymywana przez ogrody działkowe^[3], kluby wioślarskie^[3], Młodzieżowy Dom Kultury nr 1^[11], tereny AWF, park Jana Pawła II^[3]. Centrum pasa zajmuje Dębina^[12]. Klin, kładąc się pasem stałej szerokości w kierunku południowym, tuż przed granicą miasta rozszerza się na wschód i drugi brzeg Warty. Tam zajmuje tereny doliny Głuszynki^[3]. Pas zieleni urywa się w Luboniu^[3], a następnie łączy się z Wielkopolskim Parkiem Narodowym^[3].

szlaki turystyczne

- nr 3573 (dł. 6,7 km) → Marlewo^[b] → *północny skraj Babek* → dolina Głuszynki → Daszewice → Sypniewo^[c]^[7]
- → Głuszyna^[d] → dolina Głuszynki → Babki → do Rogalinka

cieki

- Warta
- Głuszynka
- Czapnica

zbiorniki wodne

- stawy infiltracyjne przy ujęciu wody^[8], strefa ochronna ujęcia wody ^[5]

obiekty przyrodnicze

- Lasek Dębiński^[12]

obiekty przyrodnicze

- Fort I i Fort IXa należące do programu Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony SOO „Fortyfikacje w Poznaniu”, symbol PLH300005)^[10]

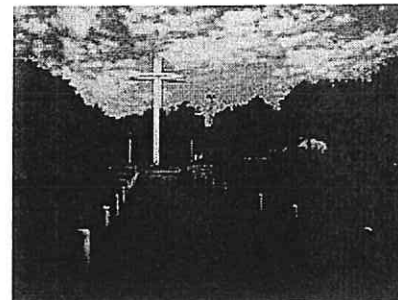
inne obiekty

- Cmentarz Bożego Ciała
- Cmentarz przy ul. Samotnej

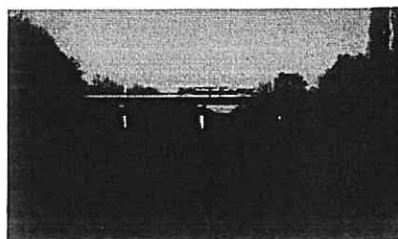
Klin zachodni

Klin znany również jako „*golęciński*” ^[1]. Są to tereny o korzystnych warunkach klimatycznych^[13]. Suche tereny o południowej ekspozycji, z największym nasłonecznieniem, tworzą dobre warunki spływu chłodnego powietrza nocą doliną Bogdanki^[13].

Łączy obszary leśne wokół Jeziora Kierskiego z centrum miasta^[8]. Osią jest potok Bogdanka^[4]^[8]. Na klin składają się zbiorniki wodne: dwa naturalne (Jezioro Kierskie^[8], Jezioro Strzeszyńskie^[8]), oraz sztuczne (Rusałka^[8], Stawy Sołackie), jak również Park Sołacki i Park Adama Wodziczki w Poznaniu^[3], ogródki działkowe, Ogród Dendrologiczny Uniwersytetu Przyrodniczego, Ogród Farmakognostyczny Uniwersytetu Medycznego, Ogród Botaniczny i Hipodrom Wola^[3].

Park Jana Pawła II

Bogdanka

Mimo iż dolina Bogdanki jest przecięta estakadą Poznańskiego Szybkiego Tramwaju, niezachwiana została jej klimatyczność i zdolność wprowadzania do centrum miasta mas

świeżego powietrza(wysoka jednosłupowa konstrukcja)^[14].

szlaki turystyczne

- nr 3572 (dł. 13,5 km) → Golęcin^[e] → Lasek Golęciński → jezioro Rusałka → dolina Bogdanki, Strumienia Golęcińskiego i Strzeszyńskiego → Stawy Strzeszyńskie → Strzeszynek → jezioro Strzeszyńskie → Psarskie → jezioro Kierskie → Krzyżowniki^[f]^[7]

cieki

- Bogdanka
- Strumień Golęciński
- Wierzbak
- Strumień Strzeszyński

zbiorniki wodne

- Jezioro Kierskie^[8]
- Jezioro Strzeszyńskie
- Stawy Strzeszyńskie^[8]
- Stawy Sołackie^[8]
- Rusałka^[8]

obiekty przyrodnicze

- użytek ekologiczny „Bogdanka I”^[15]
- użytek ekologiczny „Bogdanka II”^[15]
- użytek ekologiczny „Strzeszyn”^[15]
- Bunkier przy al. Wojska Polskiego, Bunkier na Sołaczu, Bunkier przy ul. Mazowieckiej należące do programu Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony SOO „Fortyfikacje w Poznaniu”, symbol PLH300005)^[10]

inne obiekty

- poczekalnia tramwajowa na Sołaczu
- pływalnia przy ul. Niestachowskiej
- Cmentarz parafialny św. Jana Vianneya

Klin wschodni

Jest również nazywany „*cybińskim*”^[1]. Jest największy pod względem powierzchni i jako jedyny jest w całości położony na prawym brzegu Warty. Obejmuje obszar Cybiny^[16]^[8] od Antoninka (okolice Jeziora Swarzędzkiego^[16]^[4]) do ulicy Baraniaka, na północy obszary cmentarza komunalnego na Miłostowie i do północno-wschodnich granic Poznania^[3]. Plany Czarneckiego z 1949 zakładały stworzenie kąpieliska miejskiego po spiętrzeniu wód Cybiny, a oprócz tego stworzenie toru regatowego dla wioślarzy^[16]. Imprezy miały stanowić atrakcje dla wypoczywających poznaniaków i podnieść prestiż miasta^[16]. W latach 40. XX wieku prowadzono zalesienia piaszczystych terenów^[16]. Obszary rzeki Główna miały się stać

osobnym klinem, który w planach zaczynał się przy Warcie, a prowadzić miał do Promna i Wierzenicy^[17].

szlaki turystyczne

- nr 3574 (dł. 6,8 km) → *Nowa Wieś (Swarzędz)* → lasy koło Michałowa → dolina Michałówki → Spławie^{[9][7]}
- nr 3575 (dł. 7,1 km) → Darzybór^[h] → lasy koło Michałowa → dolina Michałówki → Tulce^[7]

cieki

- Cybina^{[16][8]}
- Struga
- Główna

zbiorniki wodne

- Jezioro Maltańskie^[16]
- Staw Browarny

obiekty przyrodnicze

- Nowe Zoo
- Fort III i Fort IIIa należące do programu Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony SOO „Fortyfikacje w Poznaniu”, symbol PLH300005)^[10]

inne obiekty

- Nowe Zoo^[3]
- Jezioro Maltańskie^[3]
- Malta Ski
- Poznański Węzeł Rowerowy

Pozostałe kliny

Klin doliny Strumienia Junikowskiego

Z planowanych sześciu pomniejszych klinów zachował się klin, którego osią jest Strumień Junikowski^[5]. Zaczyna się na obszarze Lasku Marcelińskiego, a kończy się na południowych częściach Dębca^[3]. Przebiega przez ogrody działkowe, Cmentarz na Junikowie^[3]. Strumień przepływa przez zespół glinianek^[8] powstałych w połowie XIX wieku^[18].

szlaki turystyczne

Jezioro Maltańskie

Wschodni klin zieleni. Widok z Chartowa w kierunku wschodnim.

Strumień Junikowski

- [Ścieżka przyrodniczo-leśna w Lesie Marcelińskim](#)

cieki^[19]

- [Strumień Junikowski](#)
- [Ławica](#)
- [Skórzyna](#)
- [Plewianka](#)
- [Ceglanka](#)
- [Kotówka](#)
- [Żabinka](#)

zbiorniki wodne

- [Szachty^{\[8\]}](#)

obiekty przyrodnicze

- [użytek ekologiczny „Strumień Junikowski”^{\[3\]}](#)
- [użytek ekologiczny „Kopanina I”](#)
- [użytek ekologiczny „Kopanina II”](#)

inne obiekty

- [Cmentarz Junikowo](#)

Zagrożenia i ochrona

Niezabudowane, leżące w atrakcyjnych lokalizacjach działki, są chętnie kupowane przez inwestorów, którzy chcą tam budować budynki mieszkalne i usługowe^{[20][5]}. Takie działania spotykają się z protestami mieszkańców miasta i społeczników^{[21][22]}.

Na proces niszczenia terenów wpływają dewastacja, zanieczyszczanie powietrza, niedobór wody, brak środków na konserwację^[5].

Zobacz też

- [piesze szlaki turystyczne w Poznaniu](#)
- [pomniki przyrody w Poznaniu](#)

Uwagi

- Przystanek autobusowy linii 87 i 98.
- Przystanek autobusowy linii 58, *Ożarowska n/ż*.
- Pętla autobusowa linii 58.
- Przystanek autobusowy linii 58.
- Dawna pętla autobusowa i tramwajowa, przystanek autobusowy linii 60, 64 i 95.
- Pętla autobusowa linii 61 i przystanek linii 86.